

Dokumentaristický seminář KDT v LS 2018/19

10x v úterý v letním semestru 16:30-18:55 v učebně KDT 217

(střídají se v něm zajímaví dokumentaristé, kteří promítnou svůj film nebo pásmo ukázek ze své tvorby – hosta představí v dialogu současní pedagogové, doktorandi či absolventi KDT)

povinná účast studentů všech ročníků (minimum pro získání zápočtu je 70%)

12. 2. schůze katedry – výhled výuky na letní semestr, třídnická hodinka

19. 2. Karel Vachek – Tomáš Škrdlant: Nevítání (2009, 94'), I am like a Tiger (2011, 42') a dva trailery na připravované dokumenty Inkluze (dokument o tom, že každé dítě je jiné) a Radost z myšlení (život filosofa, vědce, básníka a proroka Zdeňka Neubauera) – po projekci filmů Dokumentaristický seminář volně přeteče do Otevřeného semináře Karla Vachka

26. 2. Vít Janeček – Zuzana Piussi: Výmet (2003, 22') a ukázky z filmů Anjeli plačů (2005, 54'), Nemoc tretej moci (2011, 52') a Křehká identita (2012, 70') – diskuse s autorkou o sledování postav, důležitosti přiblížení, o propojení intimního a společenského a o její metodě

5. 3. Martin Řezníček – Jakub Wagner: Rino (2016, 96')

12. 3. Lukáš Kokeš – Adéla Babanová, Džian Baban a Vojta Mašek: Neptun (2018, 38'), Odkud spadla letuška? (2014, 12') a komiks Pandemonium aneb Dějiny sousedství (2008) + ukázka aktuální práce (rozhlasové hry, instalace)

19. 3. Petr Kubica – Petr Šprincl: Morava, krásná zem III: Genesis (2019) – o dokončování třetí části zombie-folklorního opusu

26. 3. Alice Růžicková – Johana Ožvold, Zuzana Waltrová a Martin Ožvold: The Sound Is Innocent (2019, 70')

2. 4. Jan Šípek – Jiří Holba: Feral (2018, 72')

9. 4. Ivana Pauerová – Peter Kerekes: Baťa, první globalista (2018, 80')

16. 4. Lucie Králová – Adam Olíha a Jan Daňhel: Alchymická pec – ukázky z filmu o Janu Švankmajerovi „work in progress“

Anotace seminářů:

12. 2. schůze katedry – výhled výuky na letní semestr, třídnická hodinka

19. 2. Karel Vachek – Tomáš Škrdlant: Nevítání (2009, 95'), I am like a Tiger (2011, 42') a dva trailery na připravované dokumenty Inkluze (dokument o tom, že každé dítě je jiné) a Radost z myšlení (život filosofa, vědce, básníka a proroka Zdeňka Neubauera) – po projekci Dokumentaristický seminář volně přeteče do Otevřeného semináře Karla Vachka

Tomáš Škrdlant (*1943, Olomouc) vystudoval režii na FAMU v letech 1962-66, v roce 1968 natočil ve Studiu Armádního filmu (ČAF) tři dokumentární filmy, které však už nebyly po událostech Pražského jara uvedeny. V letech tzv. „normalizace“ se věnoval převážně dokumentární televizní tvorbě z oblasti sportu a motorismu, neboť tam bylo snazší nacházet problémová témata, bez přímého politického kontextu (Dopink, ekologické dopady individuálního motorismu, osobní automobil jako společenský fetiš apod.). Od roku 1990 natočil desítky autorských dokumentárních filmů o širších souvislostech krize životního prostředí, o sociální dynamice, o psychologii a psychopatologii mezilidských vztahů či o postavení postižených dětí v rodině a společnosti. V roce 1996 vydal knihu „Demokracie přírody - ekologická hra systémových podobností“. Od roku 2000 vede na Masarykově univerzitě v Brně semináře o nelineárním myšlení. Je spoluautorem knihy „Skrytá pravda země“, kterou napsal společně s filozofem Zdeňkem Neubauerem. V roce 2009 získal Cenu Pavla Kouteckého za film „Nevítání“, ve kterém mapuje příběhy obtížného dětství a dospívání několika fyzicky postižených lidí.

Nevítaní – Časosběrný dokumentární mýtus, pět příběhů o cestě z jiného světa. Od začátku 90. let režisér sledoval a natáčel pět dětí, nyní již dospělých, které jejich rodiče odložili v porodnicích hned po porodu. Stát se o ně postaral a po materiální stránce jim nechybělo nic, jen stále žili v jiném světě. Obzvláště v komunistické éře byly děti, které byly jiné než ostatní, pečlivě drženy v ústraní, schované daleko od zbytku společnosti a jejích radostí a strastí. Všichni protagonisté nicméně zdolali všechny překážky a vstoupili do našeho světa. Osamostatnili se, pracují, mají zdravé děti, rozvádí se a znovu žení. Někteří se dokonce setkali se svými rodiči.

I am like a Tiger – Umírání jako posledních sto metrů maratónu. Slovenský architekt a scénický výtvarník Joska Venson emigroval po vpádu sovětských vojsk do Velké Británie. Do Čech přijíždí zemřít. Stav své duše i těla po celou dobu zaznamenává kresbami a obrazy. „Posledních sto metrů maratónu je nejtěžších. Nebudu se plazit. Budu sprintovat až do cíle.“ To je heslo, kterým se Joska Venson řídil. A nebál se odhalit ty nejniternější okamžiky konce života ani před kamerou režiséra Tomáše Škrdlanta, který za dokument získal v roce 2012 od Českého filmového a televizního svazu cenu Trilobit.

26. 2. Vít Janeček – Zuzana Piussi: Výmet (2003, 22´) a ukázky z filmů Anjeli plačů (2005, 54´), Nemoc tretej moci (2011, 52´) a Krehká identita (2012, 70´) – diskuse s autorkou o sledování postav, důležitosti přiblížení, o propojení intimního a společenského a o její metodě

Zuzana Piussi (*1971) vystudovala katedru režie na Filmové a televizní fakultě Vysoké školy múzických umění v Bratislavě. V letech 1992–2000 spolupracovala s divadlem Stoka. Ve svých filmech se věnuje problematičným fenoménům slovenské a české společnosti, za film Nemoc třetí moci jí hrozily až dva roky vězení a pokuta tři čtvrtě milionu korun. Zkoumá konkrétní kauzy a fenomény, například privatizaci filmových ateliérů ve filmu Koliba (2009), politickou scénu ve snímku Od Fica do Fica (2012) a slovenský nacionalismus v Křehké identitě (2012) uvedené na MFDF v Jihlavě. Snímky Hrdina naší doby (2009), který byl v Jihlavě také uveden, a Babička (2008) naopak reprezentují intimní dokumentaristické portréty.

Výmet – Členovia jednotky rýchleho nasadenia zasiahnutí pohľadom mladej dokumentaristky.

Anjeli plačů – Více než rok sledovala dokumentaristka Zuzana Piussi několik homosexuálů a výsledkem byl první dokument o jejich životě na katolickém Slovensku.

Nemoc tretej moci – Nemoc třetí moci je průbojný, výpovědně hodnověrný výsledek riskantní výpravy investigativní publicistky Zuzany Piussi do oblasti, kde soudce je soudci soudcem.

Krehká identita – Zuzana Piussi byla na sklonku loňského roku obviněna z několika trestných činů. Její dokument „Krehká identita“ ukazuje proč. Neodbytně a se sžíravou ironií totiž sleduje národovecké slovenské hnutí a ukazuje nám, že nacionalistický patos je v zemích s pošramocenou kulturou sice směšný, ale rozhodně ne okrajový. Vydejme se tedy na pouť do kolébky civilizace, která je samozřejmě kolébkou slovenského národa...

5. 3. Martin Řezníček – Jakub Wagner: RINO – Příběh špiona (2016, 96´)

Jakub Wagner (*1979, Praha) v roce 2014 získal titul MgA. na Katedře dokumentární tvorby. Pracuje jako tvůrce dokumentů a asistent režie. Je autorem portrétních dokumentů Profil – Jan Kaplický (2004), Váňa (2012) a Rodinné záležitosti (2014). Jeho dokument Povídky malostranské po 130 letech (2011) hledá paralely mezi obyvateli současné Malé Strany a hrdiny Nerudova textu. V současnosti producentsky působí pod filmovou společností SCREENFABRIC.

RINO – Vítejte ve světě mezinárodní špionáže. Komu věřit a komu ne, na jakou stranu se přiklonit? Celovečerní dokumentární portrét Karla Köchera, nejslavnějšího československého špiona druhé poloviny 20. století. Köcher je známý jako jediný špion bývalého východního bloku, jemuž se podařilo úspěšně proniknout do americké CIA a vynášet odtud pro československou rozvědku a KGB informace. Köcher byl spolu se svou mladou ženou vysazen v USA roku 1965 a na své misi proti státu, v němž našel druhý domov,

pracoval dlouhých devatenáct let. Svě pravé poslání dokonale skrýval až do roku 1984, kdy byl zatčen FBI a po ročním věznění vyměněn na berlínském Mostě špiónů za prominentního sovětského disidenta Šaranského.

12. 3. Lukáš Kokeš – Adéla Babanová, Džian Baban a Vojta Mašek: Neptun (2018, 38'), Odkud spadla letuška? (2014, 12') a komiks Pandemonium aneb Dějiny sousedství (2008) + ukázka aktuální práce (rozhlasové hry, instalace)

Adéla Babanová (*1980, Praha) vystudovala AMU v Praze (2006) v ateliérech Nová média I, Grafika II a Konceptuální tvorba. Stala se laureátkou LVMH Award (2008), byla finalistkou Ceny 333 (2011), kterou vyhlašuje Národní galerie, a finalistkou Ceny Jindřicha Chalupického (2012). Zaujala fiktivními příběhy skutečných i vyfabulovaných osobností z oblasti umění. Vytváří audiovizuální instalace, rozhlasové hry a hraná videa.

Džian Baban (*1977) původně studoval knihovnictví na FF UK, v roce 2000 přestoupil na katedru scénaristiky a dramaturgie na FAMU, kterou absolvoval v roce 2005. S Vojtěchem Maškem je členem Monstrkabaretu Freda Brunolda a autorsky se podílejí na všech jeho aktivitách: komiks Chobotomie, inscenace Monstrkabaret Freda Brunolda a inscenovaná čtení Jožka Lipnik jeboží člověkaneumíhát No. 1.- No. 5. v divadle NABLÍZKO, animovaný film Z. Durdila Radio Kebrle, scénář celovečerního filmu Binderiana, komiksové knihy Sloni v Marienbadu a Za vším hledej doktora Ženu v nakladatelství Tichý syndikát, komiksové příspěvky do periodik A2 (Hovory z Rezidence Schlechtfreund), Cinepur (Binderiana) a Hype (trilogie Zločiny doktora Ženy).

Neptun – Černobílý snímek kombinuje hrané i původní záběry z operace Neptun, jednoho z prvních pokusů československé Státní bezpečnosti o mediální mystifikaci, kdy reportéři narazí na dně jezera na tajné dokumenty z dob nacistického Německa. Zdůrazňuje ovšem souboj skeptické novinářky s důstojníkem policie a marnou snahu odhalit státem podporovanou dezinformaci.

Odkud spadla letuška? – Fiktivní rozhovor s letuškou Vesnou Vulović, která v roce 1972 přežila jako jediná z posádky pád letadla u České kamenice, se odehrává v nemocničním pokoji za přítomnosti lékaře (poslední filmová role Vladimíra Brabce) a vyšetřovatele. Rozhovor Vesny s oběma muži se stává jakýmsi procvičováním její ztracené paměti. Výsledkem je však nenápadná manipulace člověka bez paměti, který se jednou provždy musí spolehnout na informace od cizích lidí.

Komiks Pandemonium aneb Dějiny sousedství – vycházel v roce 2007 v kulturní příloze Ex týdeníku Reflex. Manželé Kokešovi žijí v malém bytě na sídlišti v Ďáblicích. Často je navštěvuje malý Janík Štulec. Snaží se spolu rozmlouvat o běžných věcech a reálných problémech na sídlišti, ve městě i v celé zemi. Ale většinou se to nějak zvrtně...

19. 3. Petr Kubica – Petr Šprincl: Morava, krásná zem III. (2019) – o dokončování třetí části nekonečného zombie-folklorního opusu

Petr Šprincl (*1986) studoval pod vedením Václava Stratila v ateliéru intermedií na brněnské FAVU. Je spoluzakladatelem uměleckého projektu Flesh & Brain, zaměřeného na produkci audiovizuálních projektů.

Morava, krásná zem III: Genesis – Třetí a závěrečný díl filmového eposu o zrodu a konci katolického fašismu na Moravě, o ustavení nové Velké Moravy a o tom, jak bratři Mrštici vlastně vše buď bůhvídkle opsali anebo jen ve své Maryše navázali na dávné moravské drama *Pád Argemy* uložené v nevědomí každého pořádného Moravana. Muzikál, v němž se snoubí dechovka s metalem a disco, červené vínečko s krví, pomsta se zrodem nové, byť trochu zamřelé krásy.

Petr Šprincl a Marie Hájková navázali autorskou spolupráci už během studií v Ateliéru intermédií u Václava Stratila na brněnské FaVU a v současnosti jsou velmi výraznou tvůrčí dvojicí se zcela charakteristickým rukopisem. Pro jejich tvorbu je typická zneklidňující poetika, čerpající z temných stránek skutečnosti i z

práce s osmimilimetrovým filmovým materiálem či VHS technikou, kdy jsou typické vlastnosti daného záznamového materiálu a zejména obrazové chyby obvykle vzniklé jeho opotřebením či narušením struktury zpředmětňovány, estetizovány až fetišizovány. Audiovizuální polohu tvorby zpravidla dotváří bohatá ikonografie přesahující médium pohyblivého obrazu, která získává prostor k prezentaci v rámci galerijních instalací nebo ve filmových projekcích.

Práce Šprincla a Hájkové balancují na pomezí fikce, dokumentu a experimentu, přičemž jejich společným rysem je zkoumání různých společenských podob zla, skrývaného nezřídka pod tenkou slupkou každodenní reality. To platí o snímku *Čapatý Ján*, za nějž v roce 2013 získali hlavní ocenění v soutěži PAFu Jiné vize, dokumentární road movie o vykradači hrobů Ondřeji Jajcajovi *Vienna Calling*, apokalyptickém medajlonku hokejisty Gretzkyho 99 či americké temné postmoderní detektivce se záběry Ku-klux-klanu *Blue Box*. Dvojnásob pak o průběžně vznikajících epizodách volného seriálu o Moravě *Morava, krásná zem*, kde více než v ostatních pracích do popředí vystupuje národopisný element prostoupený archetypální symbolikou a, v tomto případě, temnou stranou jihomoravského folkloru.

26. 3. Alice Růžičková – Johana Ožvold: The Sound Is Innocent (2019, 70') + Zuzana Waltrová a Martin Ožvold

Johana Švarcová Ožvold (*1983, Liberec) je režisérka, herečka, hudebnice. V roce 2016 absolvovala magisterský stupeň katedry režie na FAMU. Její krátké filmy byly oceněny na mezinárodních festivalech (Fresh Film fest, IFF Poitiers, Fide Festival Paris, Febio Fest SK), s absolventským filmem Černý dort získala hlavní cenu FAMUfestu 2016. Pracuje jako kurátorka v Národním filmovém archivu. Vedle filmové tvorby se podílí na divadelních projektech Rádio IVO, Láhor sound systém a Maďaři. V říjnu 2017 režírovala představení na festivalu 4+4 dny v pohybu podle hry René Levínského (Petr Vaněk v hlavní roli). Její současný hudební projekt je živá hudba k němému filmu „Hříchy lásky“ společně s Martinem Ožvoldem a Janem Kratochvílem z kapely DVA.

The Sound Is Innocent – Průvodcem po světě elektronické hudby je Johana, skladatelka a režisérka filmu. Pro Johanu znamená elektronická hudba široké pole pro svobodné umělecké vyjádření. Jak se ale v tomhle zdánlivě nekonečném prostředí orientovat? Odkud začít? Aby Johana našla odpovědi na své otázky, vstupuje do snového prostoru mimo čas – do světa fantazie. Tím je nahrávací studio, téměř mytický prostor, který představuje samorostlé muzeum, naplněné záznamovými přístroji, hudebními nástroji i vynálezy, ale i hudebními performancemi a artefakty, které symbolizují ikony spjaté s touto hudbou. Tento metaforický prostor nám pomáhá pochopit evoluci elektronické hudby – od revoluce přelomu padesátých a šedesátých let, způsobenou páskovým magnetofonem, až po současnost, kdy se hudební nástroj rozplývá ve virtuálním světě. Spolu s autorkou se tak setkáváme s několika současnými renomovanými tvůrci elektronické hudby, ale i teoretiky umění, a necháváme se tak spolu s ní inspirovat jejich myšlenkami a zkušenostmi. To vše nás přivádí k tomu, jak zásadní roli hraje (ná)stroj v elektronické hudbě a nutí nás zkoumat vztah mezi skladatelem a nástrojem, mezi člověkem a technologií – a to nejen na pozadí vývoje elektronické hudby. *The Sound is Innocent* je osobitou generační reflexí plurality elektronické hudby z hlediska proměn nástroje. Elektronická hudba se tak stává metaforou dnešního rychle se měnícího světa. Film tak neztrácí ze zřetele ani zdánlivě širší, ale ve skutečnosti úzce související problémy – třeba proměnu funkce hudby a umění jako společenské události v éře globalizace, nebo vnímání posluchače, diváka a jeho těla ve virtuálním světě. Je to film, který nás učí poslouchat.

2. 4. Jan Šípek – Jiří Holba: Feral (2018, 72')

Jiří Holba (*1982) vystudoval fotografii a následně filmovou školu VOŠ ve Zlíně. Natočil několik krátkých filmů jako A Sponge Cake with Rapsberries (1999), Vrcoo (2000), Mayn Rue Plats (2002) nebo Muhammad's Rug (2004). K filmové režii se s filmem Feral vrací po řadě let, kdy cestoval po světě.

Feral – Charlie Soukup je undergroundový písničkář a signatář Charty 77. Na začátku 80. let emigroval. Posledních několik desítek let žije osaměle v australské divočině jako poustevník a buddhista.

Dokumentarista Jiří Holba ho vyhledal na rozsáhlém pozemku v buši, kde si Soukup buduje tajné přístřešky a žije stranou civilizace. Celý snímek natočil sám přímo na místě a zachytil v něm spontánní rozhovory a situace, ve kterých nechává naplno působit Soukupovo svérázné charisma. Série monologů vyznívá jako svým způsobem strhující proud řeči na hraně blouznivosti a pronikavých životních postřehů.

9. 4. Ivana Pauerová – Peter Kerekes: Baťa, první globalista (2018, 80')

Peter Kerekes (*1973, Košice) vystudoval v Bratislavě na VŠMU obor filmové režie. Ačkoliv chtěl původně dělat hranou režii, hned od jeho prvního dokumentu o slovenském básníkovi Eriku Grochovi u něj převážil zájem o tuto formu filmového vyjadřování. Jeho celovečerní dokument „Ako sa varia dejiny“ byl oceněn na mnoha mezinárodních festivalech (např. HotDocs, Lipsko) a nominován na prestižní Evropskou cenu Arte 2009. Jako režisér je podepsán také pod snímky „Ladomírske morytáty a legendy“ (1998) a „66 sezón“ (2003).

Dokument **Baťa, první globalista** je koprodukcí České televize a francouzsko-německé televizní stanice ARTE. Film nevšedním způsobem vypráví o československém podnikateli Tomášovi Baťovi, „králi obuvi“, tvůrci světového obuvnického impéria a starostovi Zlína (1923-1932). Zároveň se soustředí i na jeho pokračovatele a sleduje příběh Jana Antonína Bati a Tomáše Bati mladšího, kteří rovněž významně přispěli k rozvoji rodinného impéria. Tomáš Baťa spolu s bratrem Antonínem a sestrou Annou založil v roce 1894 ve Zlíně obuvnickou firmu Baťa. Postupně z ní vytvořil rozsáhlý komplex zahrnující výrobu, obchod, dopravu, služby a finance. Stal se tak jedním z největších podnikatelů své doby.

Snímek reflektuje Baťovy originální metody řízení výroby a obchodu a také jeho systém motivace zaměstnanců (Baťova soustava řízení). Základním úhlem pohledu je chápání Tomáše Bati jako prvního světového globalisty. Jeho postupy byly v rámci tehdejší úrovně podnikání revoluční a jsou dodnes využívány jako příklady v top managementu. Baťa rozsahem svých aktivit (35 oborů výroby, obchodu, dopravy, služeb a financí) působil na úroveň podnikání v Československu, nízkými cenami svých bot ovlivnil profil tehdejšího spotřebního průmyslu. Tomáš Baťa spolu s budováním svého továrního areálu dokázal podle svých představ až futuristicky proměnit celé město Zlín. Jeho komplexní vize se spolu s dalšími továrnami a znalostmi z jeho Školy práce šířila do dalších míst v Československu, Evropě, Africe, Indii a Americe.

16. 4. Lucie Králová – Adam Olíha a Jan Daňhel: Alchymická pec – ukázky z filmu o Janu Švankmajerovi „work in progress“

Adam Olíha (*1984, Košice) studoval na katedře dokumentární tvorby FAMU. Jeho bakalářský snímek „Pěstitelé svatosti“ (2005) byl stejně jako předešlé krátké filmy uveden na tuzemských i zahraničních festivalech. Krátký film „Martin – Lisabon“ (2006), v němž Olíha prokázal cit pro zachycování všedních událostí, se účastnil mezinárodní soutěže na festivalu dokumentů v Jihlavě. Podílel se též na dokumentech režisérů Lucie Králové, Jana Sachera nebo Pavla Abraháma, za sebou má i práci pro Českou televizi (Jeden rok s Fullbrightem, Česká fotka, Arzenál, Nezkrotitelný Kotík). Vedle filmové režie se věnuje též kameře, střihu a tvůrčí fotografii.

Jan Daňhel (*1971) – střihač, fotograf, pedagog FAMU a člen Skupiny českých a slovenských surrealistů. Je autorem mnoha samostatných fotografických výstav, mezi jinými cyklu Vědecký rozhovor (s J. Sádlem), publikuje v časopise Analogon. Je podepsán jako střihač pod těmito celovečerními filmy: Hmyz (2018), Bába z ledu (2017), Díra u Hanušovic (2014 – Český lev za střih), Čtyři slunce (2012), Nebe, peklo (2010), Pokoj v duši (2009), Venkovský učitel (2007), Václav (2008), Štěstí (2005), Divoké včely (2001) a mnoha dalšími.